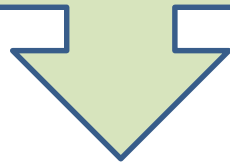

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

موسسه آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

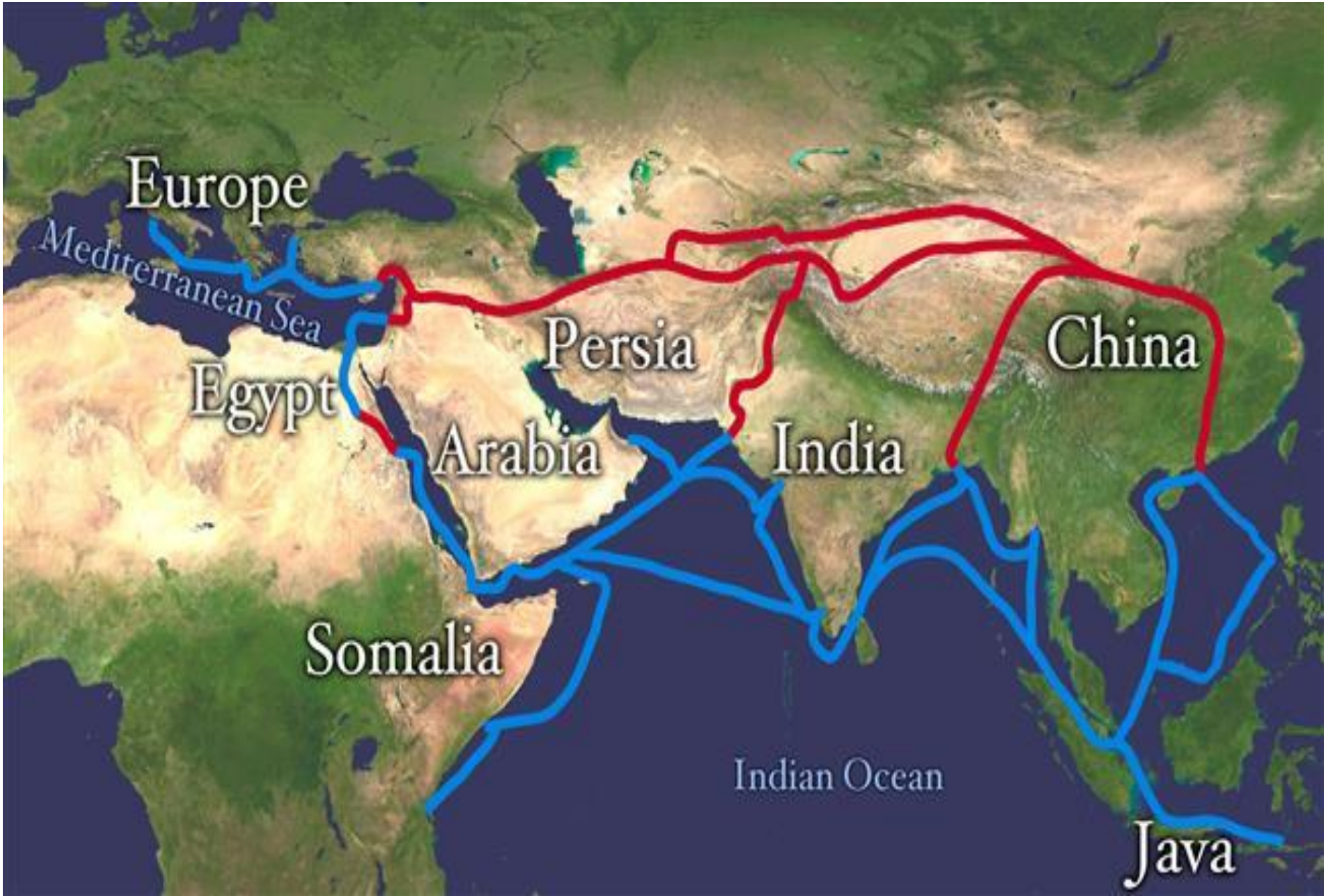
یک پهنه - یک راه (جاده نوین ابریشم)

«سازه های سیاسی - امنیتی چین و ایران

در عرصه آسیا و جاده ابریشم»

فریدون وردی نژاد - 18 اسفند ماه 1399

- آقاي شي جين پينگ به عنوان يك
ايدئولوگ عملگرا دو فلش داخلي و خارجي براي
تثبيت اقتدار خود ترسيم کرده است.

1- مقابله با فساد براي يكدست سازي داخلي و تثبيت
قدرت،

2- به چالش كشيدن نظم نوين جهاني و رقابت
استراتژيك با آمريكا در سطح خارجي،

- ترجمان این حرکت، حضور فعال‌تر اقتصادی و تجاری در آسیا برای خلق یک هویت نوین آسیایی جهت رهبری آسیا و تقویت زیرساخت‌های دسترسی به غرب آسیا و اروپا بود .
(طرح یک پهنه - یک راه) این ایده را پشتیبانی می‌کند.

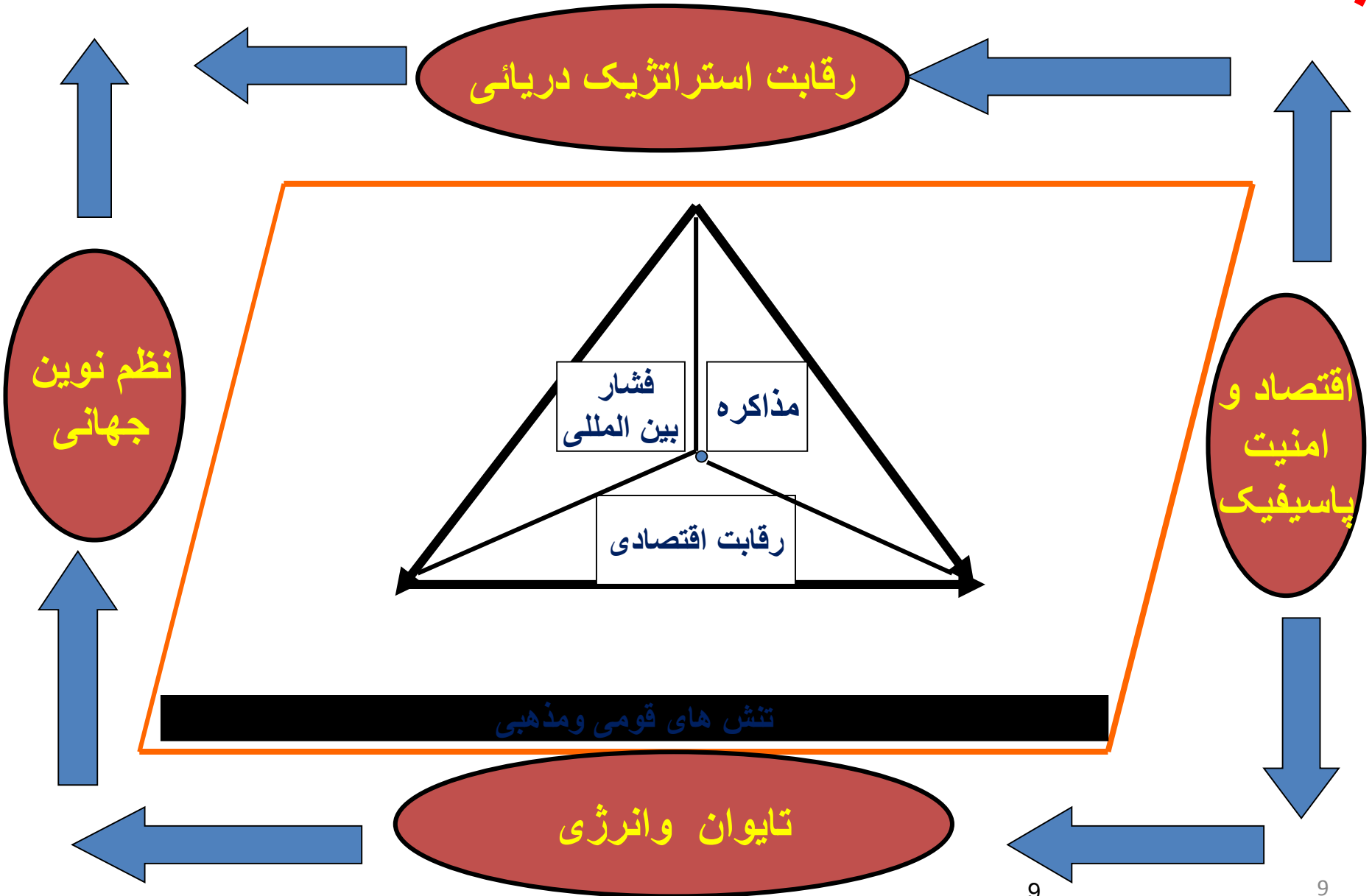
اهداف پایه ای از ایده جاده نوین ابریشم

- 1- تضمین دسترسی به بازارهای آسیایی و اروپایی
- 2- برداشتن تکیه چین از دریا به خشکی
- 3- متنوع سازی مسیرهای تأمین انرژی (راه ، راه آهن ، لوله نفت و گاز)
- 4- دور زدن رقیب سنتی خود (هند)
- 5- ایجاد توازن استراتژیک با روسیه
- 6- پیشگیری از گسترش ناتو به شرق

امریکا با چین چه خواهد کرد؟

- 1- دستاوردهای سیاسی نیاکان را که برای آن هزینه شده است نقد خواهد کرد!
- 2- موضوع مدیریت ملی و جهانی کرونایکی از عرصه‌های رقابت چین و آمریکا خواهد شد.
- 3- عرصه دیگر تلاش آمریکا برای افزودن کره جنوبی و استرالیا به G7 است که در اصل محدودسازی چین و حتی روسیه است.

چین و ایالات متحده

واکنش چین چه خواهد بود؟

از آنجائی که دیگر، قدرت‌های سنتی عرب نظیر (مصر، لیبی، سوریه و عراق)، از بعد امنیتی در مدار منافع چین قرار ندارند، پکن ناچار است که به سمت متحدان سنتی آمریکا نظیر عربستان، امارات و بحرین و به طور قطع اسرائیل گرایش نشان دهد.

(انرژی – بازار- تکنولوژی)

چین و دیگران

- 1- روسیه - گرم در سیاست و سرد در اقتصاد
- 2- هند - رقیب سنتی
- 3- اورآسیا و آسیای میانه - فرصت
- 4- ایران در غرب آسیا - شریک پردردسر

روابط چین و روسیه عموماً

«گرم در سیاست» و «سرد در اقتصاد»
تعریف شده است.

اما تحریم‌های آمریکا علیه روسیه از
۲۰۱۴ و نیز جنگ تجاری ترامپ با چین
سیاست را گرم تر و اقتصاد را وادار به
تحریک بیشتر کرده است.

روابط دو کشور در قالب «مشارکت
استراتژیک» با تکیه بر مشارکت اقتصادی و
همکاری نظامی نزدیکتر شده است.

اما بنظر می‌رسد تا رسیدن به اتحاد دو کشور
که مستلزم **اشتراک اطلاعاتی و پیمان‌های**
دفاعی است، راه درازی مانده است.

مشخصه های روابط چین و روسیه

الف) بی‌اعتمادی به غرب؛

که منجر به پنهان‌کاری مشترک، حتی در همکاری‌های اقتصادی شده است؛

ب) بی‌اعتمادی به یکدیگر؛

که منجر به همکاری محتاطانه، بدلیل نگرانی از کنترل و تسلط دیگری از طریق کنترل زیرساختها و جریان اطلاعات شده است.

«یک پهنه- یک راه»

چین و دوراهی روسیه

روسیه در برابر مشارکت در پروژه‌های «یک پهنه - یک راه» چین بر سر دوراهی قرار دارد. یعنی با نمایش نزدیکی به چین در برابر آمریکا و اروپا موازنه ایجاد می‌کند، و از سوی دیگر، در صورت مشارکت تمام‌قد در عمل اجازه داده است تا چین برنده رقابت تاریخی روابط دو کشور باشد. اما این تردید در بخش‌هایی از پروژه‌های چین نظیر «جاده ابریشم» کمتر به چشم می‌خورد.

قطب شمال

مسکو بدنبال تثبیت حاکمیت در ۵۰ درصد قطب شمال و صنعتی سازی در این منطقه است و چین سودای حضور و نفوذ در قطب را در چارچوب پروژه «جاده ابریشم یخی/قطبی» دارد.

قطب شمال و جاده ابریشم

با آب شدن یخ‌های قطب شمال، یک راه دریایی ۶ هزار کیلومتری، شرق آسیا را به شمال اروپا متصل خواهد کرد. به علاوه تخمین زده می‌شود که حدود ۳۰ درصد از منابع گازی کشف نشده دنیا در این منطقه باشد. از این رو چین به قطب و جاده ابریشم یخی علاقه فراوانی نشان خواهد داد.

«یک پهنه - یک راه» چین و

اتحادیه اقتصادی اوراسیا-EEU

پروژه‌های «یک پهنه - یک راه» چین هم پوشانی
هایی با پروژه‌های اتحادیه اقتصادی اوراسیا دارد.

سه کریدور از مجموع ۶ کریدور «یک پهنه - یک

راه» از این اتحادیه می‌گذرد. پوتین و شی هر دو

از عزم خود برای پیوند زدن این دو ابتکار سخن

می‌گویند، هر چند در عمل پیشرفت‌های قابل

ملاحظه‌ای رخ نداده است.

رقابت در آسیای مرکزی

- چین بیشتر اولویت را به همکاری های دوجانبه با کشورهای آسیای مرکزی داده و روسیه نیز نگران از یکه تازی چین در آسیای مرکزی است. لذا روسیه بدنبال **جلب مشارکت هند در منطقه و اتحادیه است.**

از عمده موانع همکاری دو طرف می‌توان به موارد زیر اشاره کرد

1) روسیه نگران نفوذ چین در آسیای مرکزی است. لذا مسکو با هدف مهار نفوذ اقتصادی چین خواستار **عضویت هند در کنار چین در اتحادیه اوراسیاست**. (روسیه سیاستی مشابه را در سازمان همکاری‌های شانگهای بکار برد و نهایتاً چین ناچار شد، در قبال عضویت پاکستان با پیشنهاد روسیه برای عضویت هند موافقت کند).

2) مسکو نگران است که نزدیکی بیشتر به چین به تصویر «بازیگر مقتدر مستقل» بودن روسیه خدشه وارد کند.

3) چین هم با توجه به قدرت و نفوذ روسیه نگران است که اگر با سرعت پروژه‌هایش را اجرا کند، روسیه احساس خطر کرده و نقش «بازیگر تخریبگر» را ایفا کند.

«یک پهنه - یک راه» و

«اتحادیه اقتصادی اوراسیا»

زمینه ساز افزایش منافع ایران

اگر تا به امروز، همواره ارتقاء سطح همکاری ایران با اتحادیه اوراسیا متضمن منافع کلان برای ایران محسوب می‌شد، اکنون بدلیل چشم‌انداز پیوند خوردن اوراسیا با پروژه‌های «یک پهنه - یک راه»، این اتحادیه اهمیت دوچندان برای ج.ا.ایران پیدا کرده است.

ایران در چه شرایطی خواهد بود؟

آمریکا از بعد استراتژیکی به دنبال تمرکز و ذخیره توان راهبردی خود در غرب آسیاست و به دنبال کاهش هزینه‌ها و تنش‌ها و چین علاقمند به سرگرم‌سازی آمریکا در غرب آسیا و افزایش هزینه‌هاست.

پس، نقش ایران از بعد امنیتی برای هر دو طرف در اهمیت و درجه بالایی قرار خواهد داشت.

«دیواره دفاعی غربی»

بنابراین، ایران نه از بعد اقتصادی و توسعه‌ای ، بلکه از **بعد امنیتی و دفاعی** جزئی از جنگ نامتقارن چین و آمریکا و چرخ طیار و توازن بخش تایوان محسوب خواهد شد.

یعنی، چین امروز همچنان ایران را جزئی از دیواره دفاعی غربی خود **علیه توسعه ناتو به شرق** و هجوم و هژمون آمریکا تصور می‌کند.

هزینه پذیری چین؟

پکن علاقه‌مند به پرداخت هزینه و یا مشارکت در دعوای ایران و آمریکا نیست و ترجیح می‌دهد تا حد ممکن در حاشیه حرکت کند.

پس، از حضور ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای استقبال نمی‌کند،

مناسبات راهبردی اقتصادی با ایران و سرمایه‌گذاری اساسی را تشویق نمی‌کند.

در «یک پهنه – یک راه» هم ایران از اولویت بالایی برخوردار نیست و **تعریف ژئواکونومیکی** ندارد.

سازہ امنیتی

چین ایران را از نگاه ژئوپولیتیکی و در مدار **وسازہ امنیتی** تعریف می‌کند. لذا دستگاہ سیاست خارجی چین تأثیر چندانی بر مناسبات ندارد و امور ایران در حزب کمونیست و دیپلماسی پنهان امنیتی و دفاعی مدیریت می‌شود و عنصر محرمانگی و خاموشی همواره جزئی از پیوست‌های مناسبات دو کشور است.

توصیه برای گسترش همکاری ها با چین

همکاری های چند جانبه نظیر:

- سازمان همکاری های شانگهای
- جاده نوین ابریشم (طرح یک پهنه – یک راه)
- گفت و گوهای آسیائی
- بوااو (اقتصاد آسیائی)

مشکلات همکاری های فعال دو کشور

- مشکلات سیاسی
- مشکلات اجرایی و اداری
- مشکل گردش اطلاعات روان و صحیح

موانع عملیاتی همکاری های راهبردی

- قوانین و مقررات جهانی
- محدودیت های سیاسی
- ریسک های اقتصادی همکاری
با ایران
- تحریم های بین المللی
- حفره ها و گپ های اطلاعاتی و
فقر شناختی

جذابیت های ایران برای چین

- ذخائر نفت و گاز
- منابع کانی و غیر فلزی
- نیروی انسانی کارآمد
- بازار پرکشش داخلی

جذابیت های ایران برای چین-2

- بازار تحت نفوذ منطقه ای

ایران در غرب آسیا

- زیرساخت ها و موقعیت

ترانزیتی

- مواضع سیاسی و استقلال

رای ایران

شاخه های همکاری -1

- نفت و گاز و پتروشیمی
- تولید مشترک در ایران
- همکاری های ریلی و حمل و نقل
- ترانزیت و صادرات مجدد کالا
- خودروسازی و قطعه سازی

شاخه های همکاری -

2

- سد و نیروگاه
- کشاورزی و ژنتیک
- همکاری های فضائی
- نساجی و تولید پوشاک
- صنایع غذایی
- صنایع داروئی

شاخه های همکاری - 3

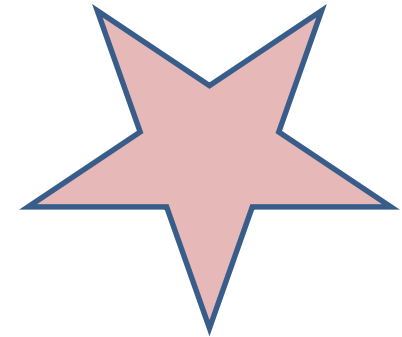
- برق و نیروگاه های انرژی پاک
- محیط زیست
- نرم افزاری و فناوری اطلاعات
- امور بانکی و مالی
- همکاری های دریائی و کشتی رانی

اولویت های ما چیست؟

ضروری است، ضمن پیگیری اولویت
دار عضویت دائم در اتحادیه اوراسیا، برای
ایجاد زیر ساخت های امنیتی، حقوقی، تجاری و
حمل و نقل، هم تراز با ابعاد ابرپروژه های
اتحادیه اوراسیا و نیز، زیر بسترهای حقوقی،
سیاسی و اقتصادی «یک پهنه - یک راه»
اقدام عاجل بشود.

- از بعد امنیتی، حکومت چین معتقد است در **قالب جاده ابریشم** باید سرمایه های خود را در آسیا پهن کند، بر اساس آمار رسمی، چین فقط 12 درصد امکاناتش در خارج قرار دارد که **بایستی تا 2035، برابر برنامه حزب کمونیست به 40 تا 50 درصد برسد.**

جاده ابریشم

همکاری
های ممکن
در قالب
جاده ابریشم

- براساس طرح چینی ها
و اعلام سیاست دولت
جمهوری خلق چین در
خصوص فعال سازی جاده
ابریشم ، این طرح در دو
مسیر زمینی و دریائی **65**
کشور را در آسیا و
خاورمیانه و اروپا و شمال
افریقا دربر می گیرد.

جایگاه ایران در جاده ابریشم

از میان 65
کشور 20 تا
اصلی هستند

ایران در میان این بیست کشور
برگزیده قرار دارد.

کشورهای مناسب
برای سرمایه
گذاری در مسیر
جاده ابریشم

1- سنگاپور

2- روسیه

3- اسرائیل

.....

12- ایران

• دلیل این رده بندی و قراردادن ایران در ردیف اولویت دوازدهم، علاوه برفاکتور سیاسی، عدم وجود اطلاعات کافی از ظرفیت ها و زیرساخت ها در ایران و میزان ریسک و برگشت پول و سیستم بانکداری و مالیات و قوانین کشوری است. (FATF)

ضرورت ها برای دیده شدن در طرح

- اصلاح نظام بانکداری و اعتبارات و بورس،
- مقابله جدی و سراسری، با عزمی جدی علیه پولشویی
- همکاری های آموزشی و سفرهای تخصصی میان دو طرف
- انتخاب یک مدل توسعه و وفاداری به آن
- اصلاح قوانین و مقررات برای تسهیل در تجارت و اقتصاد
دو جانبه و چند جانبه.

پایان

ارادتمند

فریدون وردی نژاد

www.verdinejad.com